

PRACTICUM DE PSICOLOGIA

1) L'assignatura de Practicum a la llicenciatura de Psicologia

2) Objectius generals del Practicum

3) Objectius específics del Practicum

4) Centres de Practicum

5) Organització del Practicum

5.1 Coordinació i direcció del Practicum

5.2 Tutories

5.3 Organització docent de les tutories al Departament

6) Desenvolupament de les pràctiques

6.1 Calendari del Practicum i procediment de preinscripció

6.2 Procés d'adjudicació de places de Pràctiques

6.3 Horari

6.4 Coordinació tutor acadèmic – tutor centre

6.5 Avaluació i memòria de Pràctiques

6.6 Avaluació de l'assignatura del Practicum

7) Organigrama general del Practicum

1) L'assignatura de Practicum a la llicenciatura de Psicologia

Dins el Pla d'estudis de Psicologia de la Universitat Rovira i Virgili (BOE núm. 291 de 3 de febrer de 1994), el Practicum és una matèria troncal de 9 crèdits de segon cicle de la llicenciatura (a 4t curs dins l'itinerari curricular). Es defineix com: "conjunts integrats de pràctiques a realitzar en centres universitaris o vinculats a les universitats per convenis o concerts que posin en contacte els estudiants amb problemes de la pràctica professional. Podria ser, també, totalment o parcialment d'investigació".

Podem entendre el Practicum com un conjunt d'activitats sistematitzades en el qual prenen part les institucions universitàries (professors i alumnes) i les organitzacions col·laboradores amb la finalitat de posar a cada alumne/a en contacte amb el món professional. El fet de què el Practicum sigui l'assignatura del Pla d'estudis amb més crèdits apunta la seva importància en la formació de l'alumne.

En aquest document establirem l'organització d'aquestes pràctiques

2) Objectius generals del Practicum

L'objectiu general del Practicum és posar en contacte els estudiants amb la pràctica professional del psicòleg, per poder aplicar els coneixements adquirits a la Universitat i equilibrar així la formació teòrica i pràctica.

Més concretament, es tracta d'oferir als estudiants la possibilitat d'observar i analitzar algun dels contextos en els quals es podrà desenvolupar el seu treball en el futur, de manera que puguin tenir un coneixement vivencial de la tasca professional del psicòleg i de les metodologies emprades, així com dels aspectes que integren l'activitat professional (serveis, programes, organització, funcions, deontologia ...) i les característiques de les persones o dels grups objecte d'intervenció.

Aquest objectiu general del Practicum s'emmarca en un objectiu encara més ampli: connectar la Universitat amb el món professional, incorporant els professionals de la Psicologia en la formació dels llicenciats i oferint un marc de col·laboració i intercanvi entre ambdues institucions (Universitat i centre professional), al mateix temps que s'afavoreix la inserció dels estudiants en l'àmbit laboral.

És important, també, fomentar una actitud crítica de l'estudiant al voltant de les diferents alternatives de treball. Per això, serà fonamental en aquest procés d'aprenentatge que l'alumne pugui posar en relació i contrastar els coneixements teòrics i pràctics a través de la seva participació en el procés de planificació de les pràctiques i la seva reflexió. Tot això li permetrà reflexionar a través de la pràctica sobre les funcions i les responsabilitats de la professió elegida i extreure conseqüències de les realitats pràctiques no previstes a nivell teòric.

Per tal que aquests objectius es puguin dur a terme és essencial que en el disseny i desenvolupament del *Pla de Practicum* hi hagi una col·laboració eficaç entre les diferents institucions implicades, establint clarament les funcions de cadascú per tal de garantir la implicació en el procés formatiu de l'alumne de totes les persones i recursos necessaris.

Malgrat que el marc general d'aquest Practicum és, com hem dit més amunt, el contacte amb el món professional, de forma excepcional el Departament de Psicologia, en funció de l'activitat investigadora que estigui desenvolupant, podrà oferir la possibilitat del Practicum de recerca. El Departament de Psicologia canalitzarà la possible petició de places de Practicum per part de les diferents àrees de Psicologia i ho comunicarà a la Facultat al final de cada curs acadèmic, per tal que puguin sortir aquestes places junt amb les dels centres concertats. En aquest cas, caldrà fer també un pla de treball

per l'alumne, haurà de ser assessorat per un tutor acadèmic i s'haurà d'ajustar en totes les altres exigències del Practicum (hores, avaluació, etc.).

Com a màxim, i sempre que quedi justificat, cada àrea de coneixement podrà oferir 2 places de Practicum d'investigació.

3) Objectius específics del Practicum

L'estada dels estudiants en els centres de Practicum haurà de ser com a mínim de 90 hores, per tal de cobrir els 9 crèdits troncal corresponents al pla d'estudis.

Durant aquest període, al marge d'objectius més concrets en funció de la plaça de pràctiques assignada, l'alumne haurà d'aconseguir els objectius següents:

- integrar els coneixements teòrics i pràctics
- identificar i descriure quines són les funcions del professional de la Psicologia en el context professional assignat a l'alumne
- conèixer les demandes i els programes d'intervenció més habituals en el context concret
- identificar els recursos disponibles en el centre
- descobrir quins són els perfils de formació necessaris per a l'exercici de la Psicologia per tal de tenir la informació necessària per orientar-se en el seu futur professional
- iniciar-se en la planificació i l'acció pròpia del treball psicològic
- col·laborar amb el personal especialitzat en la planificació i desenvolupament del pla de treball
- elaborar una memòria de pràctiques

4) Centres de Practicum

Els centres que han signat un conveni amb la Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia, per possibilitar l'estada dels estudiants en període de pràctiques. Aquests convenis són signats, d'una banda, pel degà/ana de la Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia i, d'altra banda, pel representant de la institució amb la qual se signa el conveni. També hi ha convenis mare signats pel rector de la URV amb institucions, que poden acollir alumnes d'altres facultats a més de la nostra.

La facultat disposa d'un model de conveni de pràctiques. Aquest conveni especifica les clàusules generals d'aquesta col·laboració. L'elaboració del pla concret de treball, el nom dels tutors del centre i de la Facultat, el nombre de places ofertades es concretaran al començament de cada curs.

Aquests convenis no impliquen cap relació laboral per part de la institució o empresa que acull l'alumne en pràctiques.

Sempre que sigui possible, s'intentarà que els alumnes acudeixin prioritàriament a aquells centres en els quals el tutor sigui psicòleg.

5) Organització del Practicum

5.1 Coordinació i direcció del Practicum

La coordinació i direcció del Practicum es dura a terme des de la Facultat a través del Coordinador de Practicum. Tots els acords pel que fa als diferents aspectes que inclou el Practicum caldrà que siguin aprovats per la Comissió de Pràctiques i ratificats per la Junta de Facultat.

La tasca del Coordinador de Practicum de la Facultat serà:

- Establir contacte amb els centres i institucions col·laboradores durant el mes d'abril per tal de concretar les places de pràctiques per al proper curs i el nom dels tutors de cada centre.
- Fer pública la llista de places de pràctiques que ofereixen els diferents centres. Aquesta informació serà publicada durant el mes de maig a la plana web del departament de Psicologia (<http://psico.fcep.urv.es>).
- Fer la selecció de les places de pràctiques a partir de les sol·licituds rebudes conjuntament amb el coordinador del Practicum de l'ensenyament de Psicologia.
- Fer el seguiment del Practicum durant el curs conjuntament amb el coordinador del Practicum de l'ensenyament de Psicologia.
- Informar a la Comissió de Pràctiques de l'evolució del Practicum.
- Al final de cada curs, enviar als centres que han col·laborat en les pràctiques un full d'agraïment per al centre i un certificat per al tutor de pràctiques.
- Promoure i gestionar els convenis de pràctiques dels alumnes.

5.2 Tutories

Cada alumne serà assessorat per dos tutors: un designat pel centre de pràctiques (*tutor de centre*) i l'altre per la Facultat (*tutor acadèmic*). El tutor acadèmic serà proposat pel coordinador de Practicum de Psicologia entre els proposats pel Departament (aquells professors als quals el Departament de Psicologia ha assignat crèdits de Practicum). Aquesta assignació es farà necessàriament en funció de l'afinitat entre l'àrea de coneixement a la qual pertany el professor i les característiques del centre al qual ha d'assistir l'alumne. Per altra banda, és recomanable evitar assignar Practicum a professorat recentment llicenciat.

El tutor acadèmic i el tutor de centre han de trobar-se personalment com a mínim en dues ocasions durant el curs acadèmic. Una primera reunió permetrà establir el programa de l'assignatura de Practicum; mentre que la segona permetrà un intercanvi d'opinions respecte a la qualificació acadèmica que mereix l'alumne. Això no exclou altres reunions conjuntes que es creuin convenientes i el contacte periòdic entre ambdós tutors. Aquestes reunions formen part de la dedicació docent del professor.

Són funcions conjuntes del tutors acadèmics i del centre:

- Elaborar el pla detallat d'actuacions de l'alumne al centre de pràctiques. Aquest pla serà tractat com el programa de l'assignatura de Practicum i es farà públic al mes d'octubre a la plana web del departament de Psicologia. Aquest programa ha de ser proposat, i renovat cada curs acadèmic si és necessari, per tal de descriure amb detall les activitats de l'alumne al centre. Si el centre admet més d'un estudiant, i cada estudiant desenvolupa una activitat diferent al centre, el programa ha d'establir les diferents activitats desenvolupades. El programa haurà d'incloure els següents punts desenvolupats:

1. Integració de l'alumne al centre.
2. Formació específica que es pretén.
3. Descripció de les principals activitats desenvolupades per l'alumne al centre.
4. Metodologies professionals aplicades per l'alumne.
5. Forma de participació de l'alumne a l'activitat del centre.
6. Criteris d'avaluació particulars del centre.

En el cas de Practicum de recerca al Departament de Psicologia el pla de treball haurà d'incloure els següents punts:

1. Integració de l'alumne al grup de recerca.
 2. Àmbit teòric de la recerca desenvolupada.
 3. Descripció de les principals activitats desenvolupades per l'alumne durant la recerca.
 4. Metodologies investigadores aplicades per l'alumne.
 5. Forma de participació de l'alumne a l'activitat de recerca.
- Coordinar-se en tot allò que sigui necessari en ambdues institucions.
 - Informar-se mútuament de les incidències en el desenvolupament del programa i de les dificultats i imprevistos que sorgeixin.

Són funcions específiques del tutor del centre:

- Coordinar-se amb el tutor acadèmic per confegir el pla de treball de l'alumne.
- Rebre els alumnes i informar-los del funcionament general del centre o servei.
- Explicar als alumnes les activitats que hauran de desenvolupar.
- Supervisar l'assistència, actitud, participació i rendiment dels alumnes.
- Atendre les consultes teòriques i/o pràctiques dels alumnes en relació amb el seu treball.

- Omplir un full d'avaluació que li serà proporcionat pel tutor del Practicum de Psicologia.

Són funcions específiques del tutor acadèmic:

- Coordinar-se amb el tutor del centre per confegir el pla de treball de l'alumne.
- Assessorar l'estudiant pel que fa als continguts i característiques del Practicum.
- Explicar a l'estudiant el contingut del pla de treball.
- Rebre als alumnes en tutories per tal d'atendre consultes i problemes de l'estudiant en relació amb el Practicum i conèixer el desenvolupament de les pràctiques durant tot el procés. En aquest sentit també podrà fer sessions en grup segons els diferents àmbits de treball, per contrastar diferents punts de vista i aconseguir un intercanvi d'informació entre els diversos alumnes.
- Fer un seguiment de les activitats de l'estudiant al centre.
- Avaluar els seus alumnes a partir de l'informe del tutor del centre, i de la memòria que cada estudiant ha de lliurar-li després de les pràctiques.
- Comunicar al coordinador de Practicum de Psicologia l'evolució del Practicum dels alumnes.
- Assistir a la jornada de Practicum com a part de les seves obligacions docents.

Són funcions del coordinador del Practicum de l'ensenyament de Psicologia:

- Assignar els centres de Practicum als tutors acadèmics en funció de la seva afinitat amb les característiques de cada centre.
- Coordinar-se amb els tutors acadèmics per tal de fer el seguiment del Practicum.
- Signar les actes amb les qualificacions dels alumnes facilitades pels tutors interns.

5.3 Organització docent de les tutories al Departament

Cada professor que tingui docència en el Practicum s'encarregarà de les tutories dels alumnes d'un mateix centre de pràctiques. El professor tindrà tants centres com sigui necessari per a completar els seus crèdits de docència. Les hores dedicades a tutoria cal que constin en el POA dels professors afectats.

Aquests tutors acadèmics depenen del coordinador del Practicum de Psicologia, el qual estarà en contacte amb el coordinador de Practicum de la Facultat.

El reconeixement de les hores de tutories com a hores de docència es farà segons els criteris aprovats en el document de plantilles. Cada crèdit ofertat pel tutor intern correspondrà a 5 alumnes. En el cas de Practicum de recerca, cada crèdit correspondrà a 1 alumne.

El Departament de Psicologia caldrà que revisi cada curs, en funció de la previsió d'alumnes que cursaran el darrer curs, quants grups pràctics seran necessaris i haurà d'assignar el Practicum a les

diferents àrees. En funció de la força docent disponible, aquest nombre de crèdits de Practicum podrà reduir-se provisionalment durant algun curs. El màxim de crèdits que podrà tutoritzar cada professor serà de 3 crèdits.

6) Desenvolupament de les pràctiques

6.1 Calendari del Practicum i procediment de preinscripció

- El/la coordinador del Practicum de la Facultat es posarà en contacte durant el mes d'abril amb els centres concertats per tal de concretar les places de pràctiques per al curs vinent. Els centres ompliran una fitxa concretant el nombre de places ofertades, el nom del tutor/a, les tasques principals a desenvolupar per part de l'estudiant, les possibilitats d'horari, etc.
- Durant el mes de maig es farà pública la llista de places a la plana web del Departament de Psicologia (<http://psico.fcep.urv.es>).
- El període de preinscripció al Practicum serà durant el mes de maig. L'alumne realitzarà personalment la preinscripció a la plana web del Departament de Psicologia. La sol·licitud impresa de la preinscripció serà lliurada a l'Oficina de Suport a Deganat de la Facultat. El termini de presentacions de sol·licituds serà fins el 31 de maig.
- L'assignació de places i tutors interns es realitzarà durant el mes de juny, i es farà pública al mes de juliol (<http://psico.fcep.urv.es>).
- A partir del mes de setembre els alumnes es podran posar en contacte amb els tutors interns. Els tutors interns informaran als alumnes de quan poden començar a assistir al centre de pràctiques i presentaran els alumnes al centre.

Es procurarà donar el màxim d'informació possible per tal d'orientar l'alumne en la tria de la seva opció.

6.2 Procés d'adjudicació de places de Pràctiques

Adjudicació de places: la Comissió de Pràctiques, en funció de les sol·licituds rebudes, aprovarà la distribució dels alumnes entre les opcions ofertades seguint els criteris següents:

1. Les sol·licituds s'ordenaran de més a menys en funció del nombre de crèdits superats per l'alumne. Si es disposa de la informació necessària, la suma serà ponderada per les qualificacions dels alumnes.
2. En cas d'igualtat, l'ordre de preferència s'establirà a partir de la mitjana de l'expedient acadèmic.
3. També es podran tenir en compte: criteris de proximitat geogràfica del centre amb el domicili de l'alumne, o haver aprovat les assignatures que tenen a veure amb la plaça de pràctiques.

Els alumnes matriculats de Practicum ompliran el full de compromís de pràctiques, que haurà d'anar amb el vist-i-plau del tutor acadèmic i del tutor del centre. Aquest full el lliuraran al coordinador de Pràctiques de la Facultat.

El coordinador/a de Pràctiques enviarà als centres de pràctiques una relació dels alumnes de pràctiques i el nom del corresponent tutor acadèmic.

6.3 Horari

S'intentarà que les hores de Practicum interfereixin el mínim possible en la resta de les activitats docents, i s'articularen les alternatives que siguin necessàries per facilitar que l'alumnat pugui continuar les assignatures.

Ara bé, caldrà que els alumnes s'adaptin als requisits posats pels centres pel que fa als horaris i les tasques a realitzar. En principi, sempre que sigui possible, s'intentarà concentrar les hores de Practicum en els dies que quedin lliures de docència. En el pla d'estudis 2002, es procurarà que el Practicum es porti a terme al cinquè curs, segon quadrimestre.

6.4 Coordinació tutor/a acadèmic – tutor/a de centre

Per tal de dur a terme la implementació i seguiment de les pràctiques de l'alumne, el tutor acadèmic i el tutor del centre s'hauran de reunir com a mínim en dues ocasions per:

1. formular el pla de treball que haurà de desenvolupar l'alumne, a partir de la detecció de les necessitats de cada institució.
2. implementar i seguir les activitats de l'alumne, incidències, coordinació de recursos disponibles per part de les dues institucions, etc.
3. avaluar l'estudiant, en funció de la fitxa emplenada pel tutor del centre i la memòria presentada al tutor acadèmic.

6.5 Avaluació acadèmica i memòria de Pràctiques

L'avaluació del Practicum de l'alumne es farà a partir de:

- a) Valoració per part del tutor del centre: omplint la fitxa de valoració de les pràctiques de l'alumne.
- b) Avaluació de la memòria de pràctiques per part del tutor acadèmic: la memòria de pràctiques ha de ser una descripció i anàlisi de la informació, experiències i vivències de l'estudiant des de l'inici del període de pràctiques. Pot estructurar-se en els apartats següents (són orientacions a partir de les quals cada tutor farà la seva proposta segons les característiques del centre al qual vagi l'alumne):

1) Descripció de les característiques del centre en el qual s'han dut a terme les pràctiques:

- descripció general:
 - marc legal que regula l'organització,
 - ubicació i entorn socio-cultural,
 - espai intern,
 - organigrama, etc.
- característiques específiques:
 - objectius generals del centre,
 - professionals del centre,
 - tipus de problemàtiques que es tracten (població atesa),
 - marc teòric en el qual s'emmarquen les intervencions dels professionals del centre,
 - tècniques d'intervenció utilitzades,
 - recursos amb què es compta, tècniques, instruments, etc.

Si el centre demana una còpia de la memòria dels alumnes, aquesta ha de ser lliurada.

2) Descripció del pla del treball de l'alumne:

- procés de coordinació amb els tutors: reunions mantingudes, intercanvi d'informació, etc.
- activitats desenvolupades: en funció del tipus de centre al qual hagi acudit l'alumne descriurà els instruments i les tècniques utilitzades, la tècnica d'intervenció utilitzada, la participació en sessions de treball, etc. Serà una descripció de tot el seu treball en aquell centre.
- horari que ha fet
- observacions, etc.

3) Reflexió i crítica personal de les pròpies vivències:

L'avaluació tindrà en compte tant aspectes del contingut formal de la memòria i les pràctiques com aspectes actitudinals de l'alumne envers aquestes.

c) L'alumne que no ha complert amb la totalitat de les activitats del pla de treball, serà suspès i haurà de repetir l'assignatura de Practicum el curs següent. Els alumnes que han fet les activitats previstes en el pla de treball i no hagin lliurat la memòria corresponent quedaran també suspesos, però podran presentar la memòria en la segona convocatòria.

6.6 Avaluació de l'assignatura de Practicum

L'assignatura de Practicum serà avaluada seguint un procediment triangular. Els avaluadors i els avaluats en cada cas seran:

Avaluador

Tutor extern

Tutor intern

Alumne

Avaluat

Tutor intern, alumne i coordinació

Tutor extern, alumne i coordinació

Tutors intern i extern i coordinació

Els instruments d'avaluació seran qüestionaris de preguntes tancades i obertes que seran lliurats a cada avaluador al finalitzar el Practicum. Aquestes dades seran analitzades pel Departament de Psicologia de forma confidencial. Tot i la confidencialitat, els resultats hauran de ser utilitzats per garantir la qualitat del Practicum.

7) Organigrama general del Practicum

